

Megjelenik minden héten négyszer: t. i. a Jelenkor vasárnap, kedden és csütörtökön; a Társalkodó pedig pénteken, mindegyik minden ízben egyegy iven. Előfizetheti helyben a szerkesztő s kiadó tulajdonosnál urí utca 453dik sz. alatti Trattner-károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívánatos példányok iránt csupán a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetés felfvetik s pontosan és jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Országgyűlés: országgyűlés a kk. és rr. táblájánál a magyar nyelv- és nemzetiségről szóló törvényjavaslat fölött. Budapesti napló. — **Törvényhatóságok:** Pest és Hevesmegyék közgyűléseik. Magyar akadémia heti ülése.)
Külföld. (Amerika, Portugália, Spanyolország, Anglia, Franciaország, Németország, Olaszország, Schweiz, China, Törökország.)
Ertesítő.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY. ORSZÁGGYŰLÉS.

Az országgyűlési szünnapok letűnván, a kk. és rr. ez új eszt. ben legelőször jan. 7én gyűltek össze s felfogva ismét a törvényhozási terhes munkálatok megszakadt fonalát, tartatott a 18ik orsz. ülés. (Kezdeté d. e. 11 órakor.)

(Tárgy: ujévi kívánatok, magyar nyelv és nemzetiség tárgyábani javaslat) Személynök ömlga megnyitván az ülést, örömet fejezi ki a kk. és rr. endek ez új eszt. ben először láthatásán s általános szerenese kívánatok-mellettremélli, hogy a tanácskozások folytában a kk. és rr. bölcsesége több egyesülési pontot találand, mellyben a nm. főrendi táblával szövetkezve, a törvényhozó test ő felsége legmagasb bizalmának megfelelően. Többnyire magát a rr. szives hajlandóságukban kívánja megtartatni.

B. Rudnyánszky S. (esztergami kápt. köv.) üdvözlölvén e' tábla elnökét ez új évben, kiemelte, mikép tanusított helyes tapintata mellett megörzendő jelen hangulata e' táblának a nm. főrendek irányában üdvös eredményekhez ígér vezetni. A törvényhozási terhes munkára állandó erő levén szükség kívánja szóló a rr. nevében, hogy az isteni gondviselés e' tábla elnökét frís egészségben tartsa meg sokáig. Személynök ömlga közkívánatot vél teljesíteni, ha küldöttséget nevez, melly ő es. kir. főhgségének ezen tábla őszinte kívánatit terjeszse elő (fölvlasá a' küldöttségi tagokat). **Bernáth Zs.** (Ungi k.) ohajtaná, hogy ezen küldöttséghez személynök ömlga is csatlakoznék. (Többen: helyes!) **Erre személynök Ö.** (Liptói k.) mint volt kerületi elnök a magyar nyelv és nemzetiség tárgyában a m. é. dec. 22ki kerületi ülés megállapodása szerint készült törvény- és fölrási javaslatot mutatja be az elnökségnek, mellyek elseje személynök ömlganak azon javaslatára, hogy a törvényjavaslat először, és pontonként vétetnék tárgyalás alá, **Ghiczey K.** itélőmester által nyomban fölvlasatott. **Asztalos P.** (mármarosai k.) s' utána **Szentkirályi M.** az előbbi tárgyra visszamenve, nem találják helyesnek, hogy a kinevezett köszöntő küldöttséghez a táblai elnök is járuljon, miben személynök ömlga is, tekintvén az eddigi szokást, megnyugodott. Most

Kossuth L. emelvén szót, kijelenti, mikép a' fenforgó tjavaslatra nézve több rendbeli észrevételei vannak, így a' 3dik Sba, melly így hangzik: „A' közoktatási nyelv is kirekesztőleg magyar legyen” — általánosságánál fogva és a' practicabilitás szempontjából nem egyezhetik és megkülönböztetni kívánja e' részben a' tudományos tanintézeteket az elemi iskoláktól olyformán, hogy midőn amazokra nézve ezen törvénytiszakasz általános rendelete fentartandó volna, a' magyar nyelvnek tanítási nyelvül fokontint leendő használtatása elemi iskolákban a' kormányzók intézkedéseire hagyatnék. A' 4ik St, melly szerint: „Pozsega, Verőcze és Szerém vármegyék, ugyszinte a' magyar tenger mellék is, az ott eddigi gyakorlatban volt latin s' illetőleg olasz nyelvnek egyedül önkéblükben, és saját belügyeikbeli használhatóságában, a' jelen országgyűléstől számítandó hat évig, meghagyatnak,“ szóló aként kívánja szerkesztetni, — hogy az a' magyar nyelvne nézve határozottan kötelező rendeletet foglaljon magában. Többnyire a' mi a' 6ik, 7ik és 8ik szakaszokban a' kapesolt részeket illetőleg foglaltatik, szóló véleménye szerint szinte nem állhatna még illy általánosságban, főleg, miután a' kapesolt részekről fogalom ugyszölván ingadozó. — A' magyar tengerpartot szóló nem kívánna oda tétetni, miert is, mind ezt, mind pedig Slavoniát illetőleg, — melly utóbbi a' magyar körírásu pecsét kötelessége alól felmentendő volna, külön szakaszba foglalt rendelkezést ohajt. Ez észrevételeket szóló a' végett adja elő, hogy, ha azok ne talán elfogadtatnának, motiválhassa abeli indítványát, miszerint ezen törvényjavaslatotujabb tárgyalás végett a' ker.ülésbe visszavitetni kívánja.

Osegovich M. (Horvátors.) fentartván, hahogy e' tárgy a' főnebbi indítvány szerint a' kerületi ülésbe vitetnék vissza, érdemleges észrevételei előterjesztését, sérelmet talál abban, hogy Slavonia iránt külön intézkedések kívánvatnak, mert úgy van meggyőződve, hogy Horvátország nevezete alatt Slavonia is értetik, tanusítják ezt, szóló szerint,

számos törvényeink, többek közül Verbőczy H: 65ik czikk, III. l. 2, és 3ik cz., 1439: 7, első Mátyás IIk decretumának 13ik cikkelye, Ulászló I. decr. 8ik cz.; III. decr. 2ik cz. IVik decr. 6ik törv. czikke, mellyek s' még számos más törvény is oda mutatnak, hogy Slavonia alatt Horvátország és viszont értetett. Más törvények jelesül 1546: 43. 1764: 35, bizonyítják, hogy a' kapesolt részekben lakó nemzet horvát nemzet. Ez okokból nem egyezhetik szóló a' pesti indítványba, nem látván át, miert kelljen, a' nevezet megváltoztatása miatt e' kérdés tárgyalatását elhalasztani. Egyébiránt hahogy e' javaslat még is a' kerületi ülésbe vitetnék vissza, mint előre boocsátá, fentartja magának az érdemleges észrevételeket; addig pedig az előtte szólott követ által mondottak ellenében általános ovását jelenti ki.

Bóni S. (Szabolcs) pártolja Pestm. indítványát, ugy látván, hogy ezen általános szerkezet mellett a' nemzet kívánati teljesedésbe nem mennek. Horvátors. követ állításit szóló majd a' kerül. ülésben fogja megczáfolni.

B. Rudnyánszky S. (esztergami kápt. k.) A' törv. javaslat 4ik Sa nyomán bár maga is ohajtaná, hogy a' slavoniai megyék magyar nyelven tanácskozzanak, ugy vélekedik, hogy a' 6eszt. határidő rövid s' annak meghoszszabbítását körülmények parancsolják.

Priviczey István (fümei kerület) és **Szallopék** (Verőczem. k.) kijelentvén, hogy e' tárgyra nézve többféle ellenészrevételeik vannak, azokat majd a' kerületi ülésben, ha t. i. az ebbeli tanácskozások oda visszavitetnek, akarják előadni. —

Fodróczy Sándor (Körös v. k.) ugy látván, hogy az előfekvő tjavaslatban feltűnő eszmezavar, „ezélul tüzetett ki a' rendek által,“ — kinyilatkoztatja, hogy a' 4ik 5ik 6ik és 7ik szakaszok több (általa felolvasott) hazai törvénynek világos tartalma ellenére alkotattak, miert is az illető szerkezet helyett csak annyit kíván tétetni, hogy magyar nyelv dolgában a' kapesolt részek az eddigi állapotban maradjanak meg.

Josipovich Antal (turmezei k.) szokott rhapsodicus modorában megjegyzi, mikép Horvátországban két párt létezik, t. i. az illyr, vagy kormánypárt, és a' horvátmagyar vagy alkotványos párt. — Az előbbinek, szóló szerint, van három vezére, kiknek egyike Zágrábban klastromot épített, mellyben 12 dáma németül tanítja a' gyermekeket, a' másik vezér egy Németországból beköltözött indigena, ki a' nyelvetsem érti, a' 3dik pedig olyan, ki előbb a' horvát pártion állván, az illyrekhez ment által, kikkel könnyebben reméll boldogulni, miert is Kussevich helyett bizonyosan még referendarius is lesz belőle; szóló véleménye szerint e' három vezérben rossz profetáji vannak a' kormánynak, minthogy azt a' dolgok állásáról ferdén értesítik; azonban a' kormány már maga is átláthatta ezt, s' meggyőződhetett, hogy bármi terrorismus tisztalelkű férfiak ellenében czélhoz nem vezet, 'sat.

Személynök ömlga általános megjegyzése szerint, mindig sajnálja, ha távol egyed gyanusittatik, ki nincs azon állapotban, hogy magát védelmezhesse; mit szóló sem a' parlamentaris modorral, sem az igazság és méltányossággal nem tartja meg egyezőnek. A' tárgy érdemére nézve nem ellenzi szóló, hogy e' törvényjavaslat a' kerületi ülésbe vitessek vissza, de kívánja, hogy azon nevezetek, mellyeken számos törvényeink alapulnak, meghagyatnának.

Komendó Márton (diakovári kápt. k.) ohajtaná hogy az 1844: 2. t. czikk a' kapesolt részek irányában változtatlanul hagyatnék meg, miután kétséget nem szenvedhet, hogy annak 8ik Sa által a' magyar nyelv a' kapesolt részekben eléggő biztosított, ellenben mi a' fenforgó tjavaslat 4ik szakaszára nézve javasoltatott, könnyesére lement tárgylehetne. Szóló számos törvényidézés mellett értekezésbe boocsátkozván, mikép a' slavoniai három megye Magyarországhoz nem tartozik, oda nyilatkozik, hogy törvényt nem ismer, melly ellenközörültenne tanuságot. 'S egyébiránt noha szóló a' kapesolt részek municipalis jogaihoz — mellyekre annyi törvény van, mellyeket most előszámlálni nem győzne — szoroson ragaszkodik, Magyarországtól mint anyaországtól elszakadni nem kíván. —

Kossuth Lajos az előtte szölt és a' horvátors. követ által idézett törvényekre nézve kinyilatkoztatja, miként azok ép azon állítás ellen harcolnak, mellynek védelmére fölhozattak; ugy tartván, hogy a' reincorporatio historija egeszen más mutat. Körös városi követ beszédére, nehogy az ellenvetés nélkül menjen a' naplóba, csak annyit vél megjegyezni szükségesnek, mikép azok, mik a' nevezett városi követ által mondattak, nincsenek rendiben. Szóló ismétli ja-

vaslatát, hogy miután Fiumére nézve kivételt kíván tenni, e' tjavaslat a' kerül. ülésben újra vétessék föl.

Moyes István (zágrábi kápt. k.) A' turmezei követ főnebbi beszédét oda világosítja föl, miként a' zágrábi püspök átlátván a' nevelés szükségét és azt hogy jövőre anyákat kell képezni, 100 ezer pgóftnyi áldozattal Zágrábban klastromot építettett, hol az ottani apácák nemcsak betegek ápolásával, hanem még árva ifjúság nevelésével is foglalkoznak. Hogy ezek németek, az csak oda mutat, mikép a' püspök a' reform ezen munkájára alkalmasoknak csak ezen német apácákat találta, kik a' horvát nyelvben már olly szép előmenetelt tettek, hogy ezt tanítják is. Ki ez intézetet egyszer látogatja meg: meggyőződhetik, hogy a' zágrábi püspököt e' miatt még az utókor is áldani fogja.

Zsarnay Imre (Tornam. k.) Méltányolja ugyan zágrábi püspök tettét, de azt hiszi, hogy más az ő helyzetében bizonyosan talált volna magyar nevelőket. Szóló a' horvátországi követek okoskodása nyomán ki nem hozhatja, hogy Szerém, Verőcze és Pozsega megye valósággal Tótország lett volna, de annyit mondhat, hogy ezer oklevél tanúsága szerint Szerémmegyében a' bírói eljárásokat magyarországi káptalanok követei teljesíték, világos jelell annak, hogy ezen megyék a' kapesolt részek nevezete alatt nem értettek, bizonyítja ezt különösen az 1790ki 59. tcz. mellynek rendeletében Horvátország Slavoniától világosan különböztetik meg. Szóló a' kapesolt részek municipalis jogait nem tagadja ugyan, de el nem ismerheti, hogy ezeknél fogvást a' tartományi gyűlésekben olly határozatok hozhatnának, mellyek Magyarország törvényeivel ellenkeznek. Szóló a' dolgot tisztába kívánván hozatni, maga részéről is odajárul, hogy a' tárgy kerületi ülésbe vitessék vissza.

Josipovich Antal szükségesnek látja kijelenteni, mikép ő magyar-horvát igen, de sláv semmi esetre nem akar lenni. —

Osegovics Metell (Horvátors.) Nem szólalt volna fel másodsor, ha olly kijelentéseket nem hall vala, mellyeket észrevétel nélkül épen nem hagyhat, így a' németek részéről hallatott személyeskedésekre nem felelvén, a' turmezei követ azon állítása ellen, hogy Horvátország repraesentálva nincsen, ovást tesz. Továbbá, némi polemicus kitérések után a' slavoniai 3 megyét illetőleg, pestmegyei második követ előadására czáfolatkép hivatkozik az 1723: 27. 1608: k. e. 11ik és 1588: 11. tezikkekre azon állítása támogatására, hogy a' drávántuli tartományok általában a' kapesolt részek nevezete alatt értetnek. Tornamegyei követ beszédére megjegyzevén, hogy a' kapesolt részek municipalis határozatai törvényi érvényességgel birnak, általában mindenek ellen, mik viszonzásul mondattak, ovást tesz.

Elnök: „Az levén a' kérdés: vajjon e' tjavaslat visszamenjen e' kerületbe, vagy nem? miután a' többség e' tekintetben Pestmegye javaslatát pártolja, hahogy a' följegyzettek elállani akarnának szavazataiktól, tán ki lehetne mondani a' végzést.“ —

Dubray János (Szerémm. k.) több részletes észrevételei levén, a' többséghez csatlakozik, ellenben **Delimani István** verőczei követ a' tjavaslatnak kerületi ülésbe átvitelét nem pártolhatja; mire

Elnök ömlga kimondja a' végzést: miszerint a' fenforgó tjavaslat, a' nélkül, hogy ma annak érdemében valami megállapodás történnék, kerül. ülésben ujjlag fölvetetni határozatlik. Ezzel a' mai ülés 12¹/₂ órakor eloszlott.

BUDAPESTI NAPLÓ.

A' testvér fővárost a' természet már egyesíté; néhány napi neki keményülés után jégáridat vont felső Dunánk fölé, mellyen mire e' sorok napvilágot látnak, széltiben járhat boldog boldogtalan, ur és szegény: nem úgy, mint a' zajlás ideje alatt, midőn csak az uszthatatá magát kedve szerint át, ki 1—10 pengő forinttal megvevé a' révészek akarátát; a' nagy közönség parton ácsoroghatott, bámulhatá a' esolnakaszok harcát, mellyet az uszó jéghasákkal küzdtenek, majd megtördelve a' vékonyabbakat, majd a' vastagabbakra csuszatva lélekvesztőjüket, hogy aztán magukat siberiailag befogva odább haladhassanak. Valóságos conservatív haladás! A' kormányos volt a' pártfő, a' benulók az igavonó többség. — Különbön szeretnők tudni: miert mondatnak hatóságilag oda rendelteknek a' révészek, midőn egész megerendszeri autonomiával uralkodtak a' háborgó elemeken, elfogadva, vagy visszavetve kényök szerint a' közönség kívánatait. A' legnyakasabb oppositio tyuszát eredeti tisztaságban e' hajós urak tükrözék vissza, kik a' tömeget azonban az alkotvány sánczain kívül dideregni, káromkodni hagyák, miként a' közőkpor olygarcháji tevék, még a' parancsoló fensőbbségnek is dacosan, büntetlenül ellenszegültek, csupán az előtt hajolva meg, ki őket lekenyerezheté. — No de majd másként lesz ezután, ha megnyitattik a' szűzvállakat megtörő lánczid, mellynek elkészüléséhez pár esztő mulva legalaposabb reményt táplálhatunk.

1848.
ft. 45 kr.
ft. 5 kr.
ft. 32¹/₂ kr.
ft. 22¹/₄ kr.
ft. 30¹/₄ kr.
ft. 8¹/₂ kr.
Kukoricza
110—113
90—100
116—134
65 95
90 105
80—85
45—50
95—108
fr.) — frt.
fr.) 109¹/₂,
fr.) „
fr.) 85 „
588 „

A' könyvkiadótársaság, melynek célja a' magyar irodalom terjesztése, a' jobb könyvek eddigénél jutányosb áron, nagyobb körben leendő keringtetése, — megalakult. A' társaság 500 pengő forintos részvényekre alapított, a' részvényesek száma huszra határozatván, hogy így évenként 10 ezer pengő forgatása mellett, minél sikeresebben működhessek érintett célja létesítése körül, 's hogy leginkább az idegen érzelmi könyvkereskedők közönye 's íróra és közönségre nyomasztólag ható uzsoráskodása által gátolt irodalom minél szebb virágzásnak örvendhessen. A' társaság tisztviselői e' következők: igazgató: Fényes Elek; aligazgató: Erdélyi János; kiadó Vahot Imre; jegyző: Garay János; pénztárnok: Stuller Ferencz; ügyvéd: Gerenday Ambrus. — A' vidékek pedig számos ügyvivővel látatnak el, kik a' társulat által kiadott műveket megszabott, jutányos áron, gyorsan elárulják. Már két művet vett meg a' társulat kiadás végett, u. m. Kölcsey „Naplója” 's Garay „Szent László” című regényes hős költeményét. Kívánjuk, hogy a' vállalat minél több pártolóra találjon; kívánjuk egyszersmind, hogy a' társulat leginkább tudományos munkáira fordítsa figyelmét, mert eddig ezek nem igen lettek kiadottak.

A' dunaparton jelenleg állatsereglet mutogatatik egy huszasért. Van benne néhány megfémberedett vad, melyekből a' koplalás idegen égőv egészen kinevelé az eredeti természetet. A' büszke állatkirály csak úgy vánszorog szűk rekeszében, ordítási sem mervén a' fagy miatt, a' tigris pedig majomi ugrádozásokkal tanúsítja szelidültségét. — Az ember azt hiszi, hogy meghódítja eszével a' vadat, ha t. i. a' csecsemőségétől bebörtönzöttet erőtlenné kizozhatá, ha a' gyámoltalannak elszedé fegyverét még akkor, midőn azokat használni sem tudá: és az ember diadalával kérkedik, ha a' nyomoru foglyot könyörületlenül üldözve alakoskodóvá tevő. Am mulassa magát illyekkel a' tömeg, de mi legfőbb gunyoson mosolygunk a' százanó mutványokon. Különben a' megszemlést mindenkinak tanulság végett ajánljuk, de a' kinzási mulatságot csak vadakhoz tartjuk illoenek, mi emberi természetünket lealacsonyítja sőt szégyenlenünk kellene miatta magunkat az oktalán állatok előtt. —

Legközelebbi vasárnapon illék meg a' vigadni szeretők a' nöegyleti bált, — mely mint a' farsang beköszöntője népesebb szokott lenni. A' cél nemes, a' multság zagyva, változatos, élczetlen álarczosok által érdekesített vala, nem csoda tehát, ha körülbelül 3000-en látogatták meg a' bált. — annál is inkább, mert vagy 200 nyereménnyel kecsgethették magukat a' megjelentők. — A' fényes bál ellen egyéb kifogásunk nem volna, csak hogy a' nöegylet nemzetiségünkre kevés figyelmet fordított, a' lig adván helyett tánczai között egypár magyarnak, holott némely odaszurt idegent a' vegyes közönség még nevérol is alig ismert, annál kevesebb járhatott neveléséges botorkálás nélkül, — mig a' magyart a' nagyobb rész értvén zajosan követelék, 's az elhuzogtat dclczegen meg is járá.

Beimel nyomdájának személyzete betegápoló és nyugdíjazó intézkedéseket tön elnyomorodott tagjai fölségelése végett. A' példa követésre méltó 's reméljük a' pesti gazdag nyomdatulajdonosok illetőleg járulandak illy vállalathoz 's gazdagságuk előmozdítóit nem engedendik tehetlenségök alatt elnyomorodni, mint eddiglen szokák. Az ember nem keztyü, hogy használás után eldobassék; nem is olyan, mint a' kukoriczafej, hogy miután róla levágtuk a' tápanyagot, szemétre hányjuk a' esutát.

A' polgári casino, mely mint halljuk az Ürményi házba rakja fészékét, már 500 tagot számlál, kik a' fölszerelésre 1400 ft. gyűjtéknek 's öszsze, azonnal 40 tag 2000 forintot irt alá olly tőkeül, melyből a' társaság időközi szükségei fődözthetessenek. Szeretnők tudni: minő leendő társaság hivatalos nyelve?

A' veszett kutyák elhatalmazása óta keletkezett bátorléti rendeletnél fogvást a' szájkosarat nélküloz ebek irgalmatlanul bakó kézre jutnak. E' helyes rendelet fölött nagyon elcsodálkoztak a' kutyakedvelők, sőt egyik nem fogja meg, miként van az, hogy e' jogsértés lázadásra nem korbácsolja barátit, a' csendes sörvókat.

December 23-tól január 1-ig 231 esavargó utasított ki a' városból, kik azonban e' kiutasítást törvénytelenésnek vitatván, újabban visszaszállongottak.

Mult hónap alatt a' bündjyákból 501 ft. 30 kr. váltót von be a' hatóság.

A' duna-gőzhajózási társaság mult évi öszszes bevétele 2,702,150 ft. 30 krra ment, az 1846-diki évnél 384,137 ft. 25 krral föbbre. Milly kívánatos volna ennyi pénzt magyar zsebekben marasztalni!

Az éjjeli megtámadók, utczai foszlogatók merényeit megöröni máig sem igyekszik senki: egymást érik a' hírek, miszerint majd ez, majd amaz támadtatott, kergettetették meg, vetkezettük 's a' rendőség fölletsem billenti mindezek hallomására. Mult éjék egyikén is a' királyutczán két fiatal embert megtámadni igyekeztek, de ók, mielőtt a' ezimborák öszszefütyentheték egymást, lábaik gyorsaságát igénybe vevék 's megmenekültek a' vész elől. Így a' magyarutczában is egy ismerősünk üldözője körmeit csak az által kerülék el, hogy közel lakására hamar kaput nyitathata. Bizony, bizony ha még tán a' házmestereket elaltathatják a' vakmerők, egész kényelemmel foszhatják ki az embert, a' nélkül, hogy éji örnek csak fiát láthatnók: még azt kell utóbb gyanitanunk, hogy az éjörök csakugyan jó barátok a' holdvilág lovagainak.

A' kassai, a' brazólt folyóira tnak már két számát látok, melyek eleggké kezkeskednek arról, hogy a' 7 ft. 12 kr. előfizetési díjt megérdemli a' vállalat. Különösen kávéházaknál nélkülözhetlenné kellene tenni e' lapot, mely a' magyar irodalomban új tünemény 's pártolás mellett a' külföldi képes újságokért kiadott sok pénzt itthon marasztaná.

TÖRVÉNYHATÓSÁGOK.

Pestmegye. F. hó 10-kén tarták nemes Pestmegye rendei rendkívüli közgyűléseket főispánhelyettesi elnöklet alatt, melynek tárgyat három rendbeli követjelentés, 's beligazgatási ügyek tevék. Elnök ő nagys. rövid megnyitó beszéddel üdvözölvén a' gyéren megjelent rendeket 's tisztikart, mely utóbbit a' tanácskozás folyamán hivatalbeli kötelességének, — mely a' gyűléseken pontos megjelenést 's

ott maradást is parancsol — hivebb teljesítésére figyelmezteté, — a' gyűlés tárgyainak elintézéséhez fogott 's először olvastatott nádor-főispán ő fens. azon levele, melyben a' rr. ajánlatára Balla Endrét a' főjegyzőségben, Rákóczy Jánost az első aljegyzőségben, Simoncsics Alajost a' második, és Batta Endre urakat a' harmadik rendszeres jegyzői állásban megerősíteni méltóztatott, mely főispáni kegyességet 's a' rendeknek tanusított bizodalmat főjegyző ur előléptetett társainak nevében is rövid de jól alkalmazott beszédben megköszönék, 's a' kevés számú hallgatóság által megéljeneztetek.

E' tárgy végezte után főjegyző olvasá azon küldöttségi munkalapot, mely a' házi kiadások rovatozására bízott meg, ennek folytán (salvo errore calculi, mert a' morgások miatt nem jól hallhattuk a' számokat) a' tisztviselők számára 1847/8 eszt. re beszédendő lenne 23,684 pft 29 pkr., ruházatra és fegyverzetre: 6700 pft; megyei szolgálk számára 20,347 fr. — napdíjakra 'stb. 50,200 fr. — íróeszközökre 600 fr. rabtartásra 7000 frt; — épületjavításokra 11,000 fr. katonatartásra: 40,000 frt; hivatalos szekerezésekre 21,000 frt. előre nem látott szükségek költségei fődözésére 16,000 frt 'stb, 'stb. öszszesen a' folyó eszt. házi pénztárkiadásai a' nevezett küldöttségi munkalabban 167,537 pft 29 pkr tervezetnek. Ezen öszszeg egyes tételei mellett a' küldöttség megemlék, mikép a' rendek czélszerű intézkedéseik által a' kiadásokban némelly rovatok majd végkép elenyésztek, némellyek pedig tetemesen csökkentettek, miből az adózó közönségre némi könnyűség csakugyan háramlik 's viszont Pestmegyerendeinek gazdasági rendszerüket, 's a' szegény nép iránti emberiséges hajlamukat dicséretesen jellemzi.

Az országgyűlési utasítások készítésére megbízott választvány is adott jelentést a' közgyűlésre, melynek első részét a' megye követeinek három rendbeli jelentéseik teszik, hol t. i. követ urak tudatják küldöikkel az országgyűlés megnyitását ő felségének személyes jelenléte által, ki is az alkalommal az országosan öszszegyült rendekhez édes magyar nyelvünkön szólott 's ekép hazai nyelvünkét annyi százados remény és várakozások után trónra emelte. Tudatják továbbá: hogy az országgyűlés közakarattal Pestmegye indítványa szerint István es. kir. főhget Magyarország nádorává megválasztotta, 's e' szerencsés választást felséges apostoli királyunk azonnal magyar szavakkal megerősítette és szentesítette. A' tudósításhoz mellékelték még követ urak a' k. k. előadásokat is, melyek közt igen sok jó foglaltatik az ország java 's előmenetelére; a' harmadrendű tudósításban pedig megírják követ urak azon határozatlag megállapított alsótáblai munkalatoikat, melyek főrendi megegyezésre várnak; illyenek boldogult József nádor érdemeinek becikkéztetése 's valamely közhasznu hazai intézet általi megörökítetése, fens. családjának pedig tiszta jószágadományozással megtiszteltetése; a' katonai élelmezés és szállásolás iránti egyezkedések; a' közteherviselés elvének, a' katonai adó kivételével történt megállapítása, 's a' részletek kidolgozásának választványra bízata; az ósíség- 's birtokviszonyok, kir. városok és kerületek, honosítás, magyar nyelv és nemzetiség ügyében megállapított határozatok, melyekben részint törvényjavaslatok fognak a' felső táblához küldetni, részint a' részletek kidolgozására választvány bízott meg: illyen a' városi ügy, a' horvátországi sérelmek, a' sajtótörvények 'stb. Az országgyűlési újság iránt is hozott az alsó tábla határozatot, de a' főrendek beléegyezését ki nem nyerhetik. Ezen 's egyéb kivonatban közölt jelentésekből a' rr. saját elveik, 's akaratok alkalmazását látván, követ uraknak eddigi buzgó eljárásukért jegyzőkönyvileg köszönet szavaztatni határozattott. — Ugyanazon választvány munkalata folytán olvastattak Vasmegeye és Kőszeg sz. kir. város leveleik, melyekben a' soprony-szombathelyi 's németújhegyi vasut szükségét, és a' vidékre 's általa ismét a' házára vonatkozó hasznokat 's nyereséget fejtegetvén, annak pártoltatására e' megyét is felhívják, mi követ uraknak eljárás végett tisztökké fog tétetni. Soprony megyének isméretes levele tudomásul szolgált; hasonlólag Székesfehérvár sz. kir. város levele is, melyben a' kir. városok szavazatát a' rendezéstől elválasztatni kéri; a' rr. e' tárgyban már készített utasításuk mellett maradván, azt tudomásul veszik. E' tárgynál báró Eötvös József nem levén a' többséggel azonos véleményű, fentartá magának, hogy az országgyűlés főrendi ülésében eltérő nézeteit e' tárgyra vonatkozólag kifejtendi. —

Olvastatott a' nm. helyt. tanácsnak is egy levele, melyben a' megyének meghagyatik, hogy az örökös tartományokkal folytatandó hivatalos levelezésekben a' latin nyelvet használják továbbra is; erre egy alsó ausztriai kerület hivatalos megkeresése szolgáltatott alkalmat, melyben e' megye első alispánja bizonyos adós egyed irántkerestetik meg 's olly megkeresésre illető alispán ur magyar nyelven válaszolt. A' rr. sajnálatukat fejezik ki, hogy az örökös tartományi hatóságok vénségükre kénytelenek latinul írni, magukra nézve pedig kifejezik, hogy olly nyelven, melyet valaki nem ért, dolgot végezni nem kényszeríthetnek, kivált a' kérdéses esetben, —

midőn már a' magyar nyelv diplomatikai polezra emeltetett.

Olvastatott Arad sz. kir. város levele is, melyben saját lakosies elődei érdemeit, haza, nemzetiség, közgazdasági ipar, kereskedés 's más egyebek iránt hoszszas előadásban motíválván kéri a' rendeket, hogy követeik által Arad városnak becikkéztetését pártolják; a' rr. a' kérelmet pártolni határozzák e' folyamodás folytán, de meg azért is, mert már az országgyűlés is véleményezék Arad városnak országgyűlési ülés és befolyással bíró sz. kir. városok közé leendő fölvételét. — Ellenben Krassómegeye terjedelmes fejtegetésű levelét a' fiscus öröködése 's a' birtokviszonyok rendeztetése tárgyában, miután Pestmegyének e' kérdésben van már megállapított utasítása, mely Krassóétól egészen eltér — egyszerűleg tudomásul vették. — A' nm. helytartó tanács egy intézvényében meghagyá a' megyének, hogy a' személyszállító postákat is ott és akkor, hol és mikor szükség kívánja — vontató lovakkal elláttatni tartsa kötelességének. Nyáry Pál m. alispán a' megyét széles határu körében sem tarthatja annyira jogosítottnak, hogy az adózók vagyonaóról — marháiról — hova fordítás esetében is intézkedhetnék, ennél fogva a' felhívott intézvényt sem tartja életbe léptethetőnek; azonban elnök főispán-helyettes előterjesztésére, ki sok helyen tapasztalá, hogy a' széna és zab drágaságakor a' postamesterek lovat sem tartanak, 's így a' közlekedés egyekes 's a' közönség kárára vajmi megakasztatik — ennek megelőzése tekintetéből tehát a' rr. hajlandók a' postáknak vontató lovakat rendelni folyó vitelárért.

Főjegyző ezután olvasá azon küldöttségi munkalátát, mely a' n. körösi határban naponkint inkább terjedő homok megköttése érdekében neveztetett ki; a' rr. ezen munkalatot némi módosítással helybenhagyák. A' közbirtokosság és város a' kérdés oeconomiai oldalát választott bíróságra kívánta bízati, politikai oldalát illetőleg pedig nem ellenzék, ha az ügy revisio végett a' nm. helytartó tanácshoz fog terjesztetni.

Végül olvastatott nádor ő fenségének levele, mely szerint a' közgyűlés korábbi fölterjesztése nyomán a' negyedik rendes aljegyzői állomásra Jankovich György és Hajós József jelöltek közül ez utóbbit nevezi ki, az első pedig tiszteletbeli főjegyzői czimmal méltóztatott díszesíteni, mi R. J. első jegyzőnek okul szolgált arra, hogy hivataláról leköszönjön. Némelly úri ember ezen tiszteletbeli főjegyzőség körül épen nem a' legutánzásra méltóbban ismerteté meg magát, régi szolgálát, érdem, képesség, igyekezet kijátszattak egy ifjabb kedveért. — Batta Endre 3ik aljegyző bátyja halála következtében szinte lelépett hivataláról 's a' rr. által az elhunyt helyébe kecskeméti járásbeli szolgabíróságra határozottat ajánlatni. (Folyt. köv.)

Heves-Külső-Szolnok vármegye. (Folyt. 's vége.)

11) Az ország közsükségeire fordítandó, alkotványos kezelés és biztosíték mellett fölállítandó országos pénztár törvény által létesíttessék. **12)** Az anyagi kifejlődésnek egyik legfőbb előmozdítója kétségkívül a' szilárd alapokon nyugvó nemzeti hitel, melyet emelni a' törvényhozás gyakorlati oldalának legfontosabb feladata; 's hogy e' hitel körünkben nem létezik, annak fő oka az ósíség, ennél fogva az ósíség és hitbizottságok eltörlésére olly törvényt kívánnak alkotni, mely által az egész országban elágazó, és szorosban az ósíség kérdéseihz kötött magánvisszonyok minél kevésbbé zavartassanak meg, 's így az ósíség eltörlése által biztosabbá vált magány-birtoknak egyesekre nézve leendő kimutatásaul rendes telekkönyvek országszerte létesíttessenek, ugy a' főnebbi rendszabályok által előidézendő gyorsabb pénzforgás gyűlhelyeül egy nemzeti hitelintézet alkotványos elveken alapuló alkottassék. **13)** Vámviszonyainkat érdeklőleg, olly törvény alkotását kívánjuk: hogy Ausztria és Magyarhon közti vámviszonyok a' kölcsönös érdekek figyelembe vételével határozattanak meg, jövendőre nézve pedig a' magyar vámviszonyokra nézve az országgyűlésnek alkotványos befolyása biztosíttassék. **14)** Az ország közjává 's kereskedést gyarapító magánvállalatokrul szóló 1837/ik 25ik t. czikk oda módosíttassék: mikép az ország közlekedési vonalain épitendő vasutak, országosutak, vízesatornákra az engedélyzés, egyedül az országgyűlés meghatározásától függjön, és az ezen t. czikkal kapcsolatban levő kisajátítási törvények, azon hiányokra nézve, melyeket az eddigi tapasztalás bennök felfödött, pótoltassanak ki, mely alkalommal a' pest-fiumei vasutnak mint azon közlekedési vonalnak, mely Magyarország főpiaczát a' tengerrel, a' világkereskedés főerével közvetlen kapcsolatba teszi, létesíttetését alkalmas törvény által előmozdítani, ugy a' Tiszaszabályozásügyét, melytől a' mezei gazdaság gyarapodását várhatni — a' törvény paizsa alá helyezni és erre nézve az 1840: 11ik t. czikket nagyobb vízi munkákra is kiterjeszteni kívánják. **15)** Jövendőben orsz. gyűlést tartás helye Pestre, mint Magyarország természet által kijelölt fővárosába — törvény által határozatassék el 's az erre nézve kívántató országház épitésére még mult országgyűlésen elrendelt előmunkák nyomán sikeres lépések léteszenek. **16)** A' mult országgyűlésen orvosoltatni sürgetett előleges sérelmek szüntessenek meg. **17)** A' világos öröködési perben eljárásit illető 1837/ik 14ik t. czikk oda módosíttassék, 's ille-

tőleg világosíthatók: hogy ezentúl „e” perbeni eljárásnak bármely czimen levő „s” valakinek világos örökségét hasznó-
vevő ellen is legyen helye, főlegbittel pedig birtokon belül a megyei törvényszékre engedessék meg. Szóbeli perekben a keresetlevél kézbesítése mellett, annak magyarázata nem mindenkor levén eszközölhető, jövőre töröltessék el.

18) A jelen országgyűlés költségeire nézve, ha jelen országgyűlésen a köztelviselés elve törvényileg megállapítandó, az a közadó által; ha pedig ez nem sikerülne, akkor egyedül azok által, kik azt eddig viselték, továbbá is viseltessenek. 19) Honosítási törvény szoros szabályozással olyképen: hogy senki, ki bizonyos meghatározandó évekig Magyarhonnak nem lakosa a nyelvet nem érti, ne honosíttassék s ezen törvényvel kapcsolatban birtokolhatási képességük csak azoknak legyen, kik vagy benszülöttek, vagy honosítottak. 20) Tapasztalásból tudva levén az is: hogy terhes adózásfaj a föld népét alig sújthatja, mint a lelkészeket illető ágybérlet, mert egy részről a tartozás hece határozatlan, más részről pedig az egyesek vagyoni állásához nincs mérsékelve, p. o. egy házállan zsellérpár szintannyit tartozik adni, mint a telkes gazda, azért meghagyott követelések, hogy ez érdemben az ágybérlet tartozás neve alatt levő adózás, más czélszerűbb tartozás által pótoltsék, vagy ha ez nem sikerülne, legalább az egyesek birtokállapotához képesti arány szerint vetessék ki. 21) A váltótörvénynek, melynek létesítésére leginkább a nemzeti hitellel emelése adott alkalmat — nem levén meg azon sikere, melyet a törvényhozás várt, sőt inkább számtalan csalásnak nyitótárkaput, mely által nemzeti hitelünket veszélyeztetnek tekinthető, azért kívánjuk, hogy oda módosíttassék: mikép egyedül bejegyzett kereskedők s gyárosokra legyen alkalmazható; a mennyiben pedig a szóbeli perek a hitelemelésnek sokkal alkalmas eszközei, ezek akkép rendeztessenek: hogy az eljáró bírónak felelősségére s az eljárás megszűntetésére alkalmas törvény hozassék, a perújítás pedig a feleknek engedessék meg. 22) A Ludoviceumnak életbe léptetése a mult országgyűlésen ez iránt tett felírás értelmében fogantatossá tette törvény által. 23) Mivel e hon érdekei megkívánják, hogy a fen kifejtett elvek nagy része minél előbb életbe léptessék, melyek természetesen csak országgyűlésen törtéhetnek, minden eredménytelen országgyűlés pedig az országra nézve egy visszavonhatatlanul elvesztett kincs; ugyanazért meghagyott követelések: hogy a nádorválasztáson fölül, igyekezzenek utasításink nyomán törvények hozatalát eszközölni s az országgyűlést addig, míg utasításaink főbb pontjaira pozitív törvény nem lesz, fentartani, minek pártolására a többi megét is szólítsák fel. A kezdeményi jog (initiativa) szorosán a rendek tábláján levén, a kir. előadásokon kívül semmi munkát a kormánytól ne fogadjanak el, hanem a nyert kir. előadásokat tüstint gyorspostán küldjék meg.

Ezen főbb alapelveken nyugvó utasítások után, némely megyéknek hozzájuk küldött hivatalos — különböző sérelmeiket előterjesztő s azok pártolására felhívóleveleikre is adtak utasítások, ezek közt:

a) Pest, Nógrád, Szabolcs megyék azon hivatalos leveleikre, melyben a főispán-helyettesi hivataloknak szokatlan nagy számban kormánylag történt rendszerítésük által, életbe léptetni szándokolt új igazgatási rendszeriránti aggodalmait közlik, utasításul adtuk: hogy igyekezzenek a főispánok jogai meghatározását törvény által olyképen megállapítani, hogy mind a megyei főispánoknak, a kellő rend fentartása végett — elegendő befolyás hagyassék, mind a megyék önállása s önigazgatási joga biztosíttassék.

b) Ns Hont megyéből érkezett, a főispáni helyettes eljárására vonatkozó levélre: a fenebb adott utasítás nyomán kívánjuk ezt is orvosoltatni.

c) Nemes Győr, Tolna, Zemplén s több megyének hivatalos levelezéseben czímek megszüntetését közlő leveleikre, az egyformaság tekintetéből igyekezzenek követelneink a már általunk használt czímek törvény által megállapítani.

d) Nemes Pest, Zala, Zágráb és a turópoljai nemeseknek hiv. leveleikre, mikben a mult 1845ik évi tartományi gyűlésen a nemesek szavazatának megátalításánál tett sérelmeket közlik, és Pest Zala megyék részéről, a felségéhez ez ügyben járult küldöttség el nem fogadtatását s a nevezett megyéknek ezért mind a f. m. udv. kancellaria, mind a n. m. kir. helyt. tanács által ez érdemben megrovatásukat tudató leveleikre utasításul adtuk: igyekezzenek követelneink e sérelmeket megszüntetni s azok tovább leendő megállapítására, a Magyar- és Horvátország közti viszonyokat, a magyar, mint anyaország nemzetiségét s alkotmányos egységét magában foglaló alapelvekre épített törvények által meghatározni. e) Horvát István nagybecsű könyvtára megvételét orsz. költségen elhatároztuk.

A magy. tudom. akademiának f 1848. január 10kei kisgyűlésében) Császár Ferencz, a mult országgyűlés által választott tiszteleti tag székfoglaló értekezést olvasott: „az adós személyének megítélésé-

ről,“ mire az akademia tiszteleti tagjainak sorába igtatott-nak tekintvén, az oklevél neki a mai nap kelte alatt kiadtni rendeltetett.

2) Szóba hozván, ha vajjon a fölolvastott értekezés az Évkönyvekbe, vagy pedig az akademiái Értesítőbe legyen élvendő? a titoknok emlité, miszerint szerző azt a tárgy korszerűsége és fontossága miatt minél előbb és pedig nagyobb közönség elibe kívánna juttatni, mi sem az Évkönyvek sem az Értesítőbeni közzététel által el nem érhető, minthogy amazok kiadása bizonytalan időre föl van függesztve, ez pedig csak kisebb olvasó körben forog, mely oknál fogva a szerző azt saját költségén külön kívánna kiadni, miben a társaság megnyugodván, a fölolvastott értekezés velejét magában foglaló kivonat fog az Értesítőben közzétételni, mely kivonatnak készítését a tisztelt tag magára vállalni sziveskedett. Egyébiránt tekintvén azt, hogy az Évkönyvek nyomtatásának fölfüggesztése s egy nagyobb körben elterjedő rendes akademiái organum híjánja miatt, sok becsű akademiái dolgozat vagy több évig kiadatlanul hever, vagy az Értesítőben megjelenvén csak kisebb közönség tudomására jut, a jövő nagygyűlésig s ennek helybenhagyása reményében határozatott: hogy jövőre bármely az akademia elibe terjesztett munka, a szerző által, ha úgy kívánja, külön is kiadathassék, illy esetben az Értesítő a kérdéses dolgozatnak csak kivonatát adadván. Az iránt pedig: ha vajjon az ilyen külön megjelent akademiái dolgozat, mind a mellett élvendő é a majdan valamikor ismét megindítandó Évkönyvekbe? a társaság annak idején a körülmények szerint határozni fog.

3) Ez alkalommal Sztrókay Antal rtag is előadá kívánságát: engedtetnék meg, hogy már régebben, de szintén az Évkönyvek kiadásának fölfüggesztése után ezek számára beadott s elfogadott értekezését „a hitelezők és a dósok közötti viszonyokról“ ő is külön kiadhasssa, mely kívánságát a tisztelt szerzőnek a társaság méltányolván, nehogy a szóban levő munka kiadásának elhaladása miatt, korszerűségét veszítse, a kért engedelmet ez esetben is megadá, fentartván magának hogy oly dolgozatokra nézve, melyek a mai napon hozott főnebbi határozat előtt voltak az Évkönyvek számára beadvá s elfogadva, de az említett fölfüggesztő igazgatósági végzés miatt kiadatlanul hevernek, a szerzők hasonló kívánsága fölött a körülmények tekintetbe vételével minden egyes esetben külön fog határozni. Egyébiránt a jövő nagygyűlésnek ajánlatik, hogy e tekintetben a multa visszazahatólag is hozzon általános engedelmző végzést.

4) Olvastatt a közelebbi mult nagygyűlési utolsó ülés jegyzőkönyve s helybenhagyott.

5) A fölolvastott jegyzőkönyv LXXIVdik pontjában foglalt határozat, a múzeumi könyvtárnak mi módon használhatásra nézve a fenséges nádor-pártfogóhoz intézendő kérelem iránt, annak indokaival együtt az Értesítőben is közzétételni rendeltetett.

6) A folyó akademiai eszt. ben tartandó ülések sorozata ezuttal szintén megállapított.

7) Olvastatt Karácson Mihály lev. tagnak, mint a kir. József-ipartanoda igazgatójának levele, melyben előadván, hogy az igazgatása alatti intézetnek feladata: számoltatni tárgyait nemzeti nyelven tanítani, mely tekintetben különösen az ipariüzleti műszavakat illetőleg sem az élet, sem a tanoda, sem az irodalom utat eddig nem tört. Ennélfogva az intézet az általa készítendő vagy elfogadandó műszavakat, nehogy ezek a tanodára szorítva s az élet- és irodalomtul elszigetelve maradjanak, annak idején a társasággal közölni fogja, most pedig azt kéri, hogy ha ipariüzleti műszavak gyűjtésén yelenne az akad. birtokában, az a szóban levő intézettel használás végett, ha csak egy két hónapra is, közölné; mire a titoknok jelenté, hogy a társaság illy gyűjteménnyel csakugyan bir, s azt az ipariüzletnek kérelme következtében már mintegy 2 év előtt, hasonló czélra kiadta; minek folytán a társaság a József-ipartanoda kérsének szives örömmel kívánván megfelelni s más részről úgy vélekedvén, hogy az ipari-egylet a kérdéses gyűjteményt saját czéljaira ez idő alatt már teljesen fölhasználhatta, azt tőle elkérteni s a József-ipartanodának kiadni rendelte.

8) Olvastatt Molnár Jánosnak, Ung vármegyei rendes főmérnökének levele, melyben jelenti, hogy ő építészet tárgyakat magyarázó, és mintegy 30 — 35 nyomtatott ivre terjedhető, műszótárt készített, melynek kiadására nézve a társaság pártfogását kéri. A tisztelt levéliről arról értesítendő, hogy ha az általa kívánt pártfogás alatt, a kérdéses munkának a társaság költségén leendő kiadását érti, úgy a társaság, habár egy illy munka hasznait s a szerző érdemeit teljesen méltányolja, kívánságának megfelelni nem képes, miután pénztári viszonyai miatt nemcsak számos, már évek előtt elfogadott, munka még kiadatlan, de saját még rendes organumának az évkönyveknek nyomtatását is fölfüggesztetni kénytelenített.

9) Olvastatt Márkodi Marton Sándornak levele, mely mellett általküldvén egy rege-alakban irt gazdasági munka kéziratát, s a gazdasági egyesület részéről ezt ajánló jegyzőkönyvi kivonatot kéri, hogy a kézirat azon czikke mely a 143dik lapon kezdve a betűk rendszeresítését tárgyalja, bírálata alá bocsáttassék. Kiadott a nyelvtudományi osztálynak olly utasítással, hogy a kérdéses cikket megvizsgálván, véleményét a február 7dikén tartandó osztályi ülésben adná be.

10) A titoknok némely ajándékkönyveket mutatott be, melyek köszönettel vétetvén a könyvtárba tételni rendeltettek.

KÜLFÖLD.

AMERIKA. Dec. 8kán este Uj-yorkból elindult „Ashburton“ gőzessel Angliába megérkezett az elnökjelentés, ez uttal is rendkívüli hosszasságu okiromány, mely a londoni Timesban nyolcz hasábot foglal el kisebb nyomtatásban. Egy tetemes része a Mexicoval Trist által kezdett békealkudozások nem sikerültéről elbeszélésből áll, aztán amaz országban eredményesen viselt hadjárás vázlatából, minél az amerikai vitézség természetesen egekig magasztaltatik. Polk az egyesült státusoknak ajánlja: jelen birtokállapot megőrzését Mexicóban addig, míg ollyatén kormány alakuland ottan, mely békét kötené, kártérítés biztosítással a multa, kezességgel a jövőre nézve s ezen béke s kezesség legalább Ujmexico s Californiáról lemondást foglaljon magában. Az elnök határozott ellensége azon gondolatnak, hogy az amerikai sereg Mexicóból egészen, vagy egy bizonyos védelmi pontig visszavonuljon. Hogy azonban Mexicot megtarthassák, arra kölcsönfelvétel szükséges. Ezen kölcsön Polk szerint 17 millió dollárról állana, ha ugyan egy időben a congressus adót a thea s kávéra kiakarna vetni; ha nem, akkor 18 1/2 millió dollár kívántatik. Azonfelül egy 20 1/2 millió dollárnyi kölcsön szükséges a folyó 1848 — 49ik ügyészévre — ha különben hadi sarcul nem jön be semmi Mexicóból. Összesen tehát 37 vagy 38 1/2 millió dollár kívántatik egy 18 hónapból álló időszakra azaz 1849ki júniusig. Az új vámla (tarif) Polk szerint jótékonyk bizonyult be s nagy mértékben ajánlatik és magasztaltatik. Pénzverőház-felállítás Ujyorkban szinte ajánlatik. A portával, Tripolis, Tunis és Maroccoval kötött szerződések megemlítették; ügyviselők nevezetendők a bolíviai, guatemala és ecuadori respublicákba. A viszonyok Chinához javítást kívánják; a meghasonlás Braziliával nemsokára ki fog egyenlített. Végül ez mondatik: „a státustikár (külügyi miniszter) egy tervet nyújtott be a pápai státussal nyitandó diplom. viszonyok költségei fölött. Azon vonzalm politikai események, melyek most ama státusokban előfordulnak, valamint kellő tekintet kereskedelmi érdekeinkre, véleményem szerint egy illetén rendszabályt szerföltött tanácsossá tesznek.“ Az unio belső állapota, földművelést, kereskedést, erkölcsiséget, szárazföldi s vízi közlekedést, indiánokhoz viszonyokat stb. illetőleg, nagyon örvendetesnek rajzoltatik. Az elnöki jelentéshez nagy számu miniszteri biznyságiratok, névszerint egy jelentés a hadminisztertől, csatoltatvák. Többi tudósítás nem olly érdekes. Nov. 21kei veracruz hírek szerint Santa Ana folyvást alkudozik a congressussal, igényt tartván az elnökséghez. Az amerikai hadsereg egyáltalában állandó megszállásra rendeltetett. Rio Grande mellett az amerikaiak több guerilla-csapatot ütözköztek össze.

PORTUGÁLIA. A volt miniszterség lelépett s következő kabinet alakult meg: elnök s külügyi (s ideiglenes had-) miniszter Saldanha marsal, belügyminiszter Bernardo Gorgan Henriques; pénzügyminiszter Joaquim José Falcao; tengerész-miniszter A. Albano de Silveira Pinto; igazságminiszter Joaquim José de Queiros. Ezen tiszta cartista miniszterséget a nép nyugalmasan fogadta. Sir Ch. Napier hajóhada tiz napra kalózni ment. Lissabonban utóbbi napokban több földrengést tapasztaltak, melyek azonban semmi kárt nem vontak magok után.

SPANYOLORSZÁG. A várt cabinetmódosítás csakugyan bekövetkezett. Orlando pénzügyminiszter lelépett s tárczája Beltran de Lisy Rivesre ruházott. Narvaez még folyvást miniszterelnök, tárcza nélkül. Ez úgy látszik legjobb rendszer s legczélszerűbb arra, hogy a cabinetelnök mindig valamennyi osztály fölött részrehajlatlanul álljon s ne legyen azon fonák állásra szorítatva, hogy mint tárczabirtokos osztálya hibáért pirulni kényyszerüljön.

ANGLIA. A tudósítások éjszaki Angliából főleg a gyárkerületekből, ismét szomoruan hangzanak. Igy ir a liverpooli hirlap: a számos vasuti munkás elbocsátása iszonyu rablás és más vétségi elhatalmazást vont maga után. Ennek következtében a liverpooli várostanács titkos ülésben azon kérdést tárgyalá: vajjon nem tanácsos é fegyveres és lovas rendőrséget ama vétségek elnyomására felállítani. — Az irlandi kényszer-bill hathatós fogantatására a kormány egy törvényszéki külön bizottságot, mely a jelen állapot megmaradásáig működendik, küld ki az irlandi nyugtalanított tartományokba. — Az irlandi és skót partmelléket utób-

